

Білоус Роман Вікторович,
начальник Департаменту кримінального
аналізу Національної поліції України,
кандидат юридичних наук

КРИМІНАЛЬНИЙ АНАЛІЗ У ПРОТИДІІ КРИМІНАЛЬНИМ ПРАВОПОРУШЕННЯМ

Одним з основних чинників, що свідчить про ефективність здійснення протидії кримінальним правопорушенням органами Національної поліції, є рівень системи накопичення, концентрації та використання різної інтегрованої оперативно-розшукової інформації.

Наразі існує багато джерел розрізненої інформації, що аналізується автономно співробітниками різних підрозділів кримінальної поліції.

Тому у ході кримінального аналізу забезпечується цілеспрямований пошук, виявлення, фіксація, вилучення, упорядкування, аналіз та оцінка кримінальної інформації, її представлення (візуалізація), передача та реалізація [1, с. 175].

Аналіз практики свідчить, на сьогодні важко переоцінити значення кримінального аналізу для ефективної протидії злочинності, хоча ще не так давно зазначений напрямок оперативно-службової діяльності не був поширеним у Національній поліції та здійснювався у її структурних підрозділах поодинокі окремими працівниками або не здійснювався взагалі.

За останні роки в результаті реформування правоохоронної системи зазначений специфічний вид аналітики набув розвитку та довів здатність бути ефективним інструментом у протидії злочинності.

Підрозділи аналітики орієнтовані на проведення наступних форм аналізу які пов'язані між собою: оперативного, тактичного та стратегічного.

Так, наприклад оперативний кримінальний аналіз має важливе значення для здійснення ОРД на тактичному та оперативному рівнях управління і може здійснюватися у наступних формах: аналіз, що супроводжує ОРД; аналіз, який ведеться для підтримки; аналіз, що ініціює ОРД.

Усі форми аналізу пов'язані між собою, якщо аналіз супроводжує ОРД, то одночасно її підтримує і дає підстави для проведення нових оперативно-розшукових заходів. У ході аналітичного процесу оцінюється інформація щодо особи які

вчинила кримінальні правопорушення, ходу події, знярядь скоєння правопорушення, часу та місця його вчинення тощо.

Ми поділяємо думку П. Цигикал, що принциповою відмінністю кримінального аналізу від інформаційно-аналітичної діяльності є можливість отримання нової, раніше невідомої ініціатору розробки оперативно-значимої інформації не лише про події та об'єкти, але і про причинно-наслідкові зв'язки, додаткові кваліфікуючі ознаки (стійкість, згуртованість, наявність внутрішньої ієрархії в групі, розподілення ролей тощо) [2, с. 236].

Таким чином, підрозділи кримінального аналізу Національної поліції України об'єднують у собі функції кримінального аналізу та забезпечення формування і підтримки функціонування автоматизованих інформаційних систем, що формуються в процесі здійснення оперативно-розшукової та аналітичної діяльності.

Підсумовуючи вищесказане слід зазначити, що з метою протидії кримінальним правопорушенням підрозділи кримінального аналізу повинні вирішувати наступні завдання:

- якісне комплектування підрозділу, формування професійного ядра та організація підготовки фахових кадрів, що включатиме;

- розробку «політики» відбору працівників до підрозділів криманалізу;

- організацію співпраці з вищими навчальними закладами для підготовки фахівців аналітиків з початкового рівня до вищого, залучення їх можливостей для проведення курсів підвищення кваліфікації;

- проведення аналізу зарубіжної практики аналітичної роботи, розроблення плану підвищення кваліфікації з урахуванням міжнародного досвіду та вітчизняної практики;

- забезпечення систематичного проведення відповідних навчально-тренінгових заходів, у тому числі і міжнародних;

- постійне оновлення програмних аналітичних інструментів, модернізація технічних засобів, запровадження інноваційних технологій.

- отримання безпосереднього доступу до реєстрів та інших інформаційних масивів органів влади та організацій, з метою наповнення аналітичної діяльності необхідним інформаційним масивом;

- налагодження ефективної взаємодії з підрозділами кримінальної поліції, для кращого розуміння потреб кожної служби, визначення спільних пріоритетів та напрацювання дієвих алгоритмів співпраці;

– розробка нормативно-методичного підґрунтя діяльності підрозділу, що включатиме розробку нормативної бази та технічної документації, підготовку технічного завдання для програмного комплексу, розробку програмного забезпечення з урахуванням міжнародного досвіду та подальше створення програмно-апаратного комплексу;

– розвиток та подальше впровадження у діяльність Національної поліції України філософії Intelligence Led Policing – поліцейської діяльності, керованої аналітикою.

Список використаних джерел

1. Деревягін О.О. Перспективи застосування методики кримінального аналізу у протидії кіберзлочинам/ Кібербезпека в Україні: правові та організаційні питання: матеріали 2 Всеук. еаук. практ. конф. (м. Одеса, 17 лист. 2017 р.). – Одеса: ОДУВС, 2017. – С. 175–176

2. П. Цигикал. Кримінальний аналіз як елемент системи інформаційного забезпечення оперативно – розшукової діяльності / Збірник наукових праць національної академії державної прикордонної служби України серія: військові та технічні науки № 2 (72) 2017. – С. 234–240.

Василинчук Віктор Іванович,

професор кафедри оперативно-розшукової діяльності Національної академії внутрішніх справ, доктор юридичних наук, професор;

Іванчик Ігор Анатолійович,

заступник начальника Управління – начальник відділу контролю за виконанням антикорупційних програм в апараті МВС та центральних органах виконавчої влади УЗКПЛ МВС України

ЗАХИСТ ВИКРИВАЧІВ: АКТУАЛЬНІ ЗМІНИ В ЗАКОНОДАВСТВІ УКРАЇНИ ТА МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД

Захист викривачів є одним із найдинамічніших питань у сферах боротьби з корупцією та дотримання прав людини. Оскільки багато країн у всьому світі приймають нові або вдосконалені закони про захист викривачів, важливо, щоб ці закони містили всебічний механізм захисту для службових осіб